

Toelichting vragenlijst Bedrijfseffectentoets (BET)

Bedrijfseffecten zijn de gevolgen die je verwacht voor bedrijven. Deze moet je zo specifiek mogelijk beschrijven. Dan kan er rekening mee worden gehouden in de besluitvorming en kan worden bepaald of de gevolgen acceptabel zijn en in verhouding staan tot het doel van de regelgeving. De BET is het hulpmiddel waarmee je deze gevolgen in kaart brengt.

Doel van de BET

De BET kan voor derden (beleidsmakers, politici, en bedrijven) de verwachte gevolgen van het regelgevingsvoorstel snel vindbaar maken. Daarom is een ingevulde BET bijv. tijdens een internetconsultatie wenselijk, daar dit bijdraagt aan een kwalitatief betere consultatie.

Ook kan de BET als checklist gebruikt worden om te borgen dat de bedrijfseffecten en regeldruk effecten adequaat beschreven zijn in toelichtende documentatie. Wanneer de BET vroegtijdig ingevuld wordt kan de BET eveneens als input dienen voor de toelichtende documentatie bij het regelgevingsvoorstel.

Instructie

- Indien de voorgenomen regeling noemenswaardige effecten – direct of indirect - kan hebben op bedrijven dan moet de dossierhouder altijd nagaan welke vragen van de BET moeten worden beantwoord.
- Dat geldt voor *alle* nieuwe of gewijzigde wet- en regelgeving, ook als er sprake is van implementatie van Europese regelgeving.
- Vragen van onderdeel A (regeldruktoets) moeten altijd worden beantwoord.
- Vragen van onderdeel B (MKB-toets) moeten altijd worden beantwoord (indien er geen sprake is van onderstaande uitzonderingen):
 - Regelgevingsvoorstellen ter implementatie van Europese regelgeving zonder nationale beleidsruimte;
 - Regelgevingsvoorstellen gericht op het heffen van belastingen, premies, retributies, leges in zoverre dit geen (omvangrijke) stelsel- of structuurwijzigingen betreft.
- Vragen van onderdeel C (toets effecten ondernemingsklimaat) moeten alleen beantwoord worden als verwacht wordt dat de betreffende effecten zullen opreden en deze naar verwachting substantieel zijn.
- Wanneer het de inschatting is dat er geen noemenswaardige effecten zijn voor bedrijven dan wordt dit eveneens afgestemd met EZ.
- Bij de beantwoording van vragen van onderdelen A, B en C kan worden volstaan met een verwijzing in de toelichting(en) bij het regelgevingsvoorstel.
- Stuur de zo ver als mogelijk ingevulde BET met de stukken mee naar ATR. ATR toetst de BET niet, maar het helpt hen wel bij het adviseren over de voorgelegde regeling.

Procedureel

- De vragen van de BET moeten bij voorkeur en waar mogelijk voorafgaand aan de internetconsultatie worden beantwoord.
- De ingevulde BET dient uiterlijk voor indiening in een onder- of ministerraad ter toetsing aan EZ te worden voorgelegd, maar bij voorkeur in een eerder stadium zoals voorafgaand aan de internetconsultatie.
- Om voor stakeholders snel inzicht te krijgen in, en goed in staat te zijn om, input te leveren op de maatregel bij een eventuele internetconsultatie, verdient het de voorkeur om de beantwoording van de BET - samen met de tekst van de regeling – bij consultatie te publiceren.
- Indien een wet of AMvB voor akkoord aan de Ministerraad moet worden voorgelegd, kan de ingevulde BET ook ter informatie worden meegestuurd met de stukken voor de voorportalen.

Rollen

- Beleidsministerie: De rol van het beleidsministerie is om de bedrijfseffectentoets in een vroegtijdig stadium in te vullen en deze te gebruiken in de besluitvorming voor de gekozen oplossing. Hierbij houdt zij rekening met alle mogelijke aspecten voor het bedrijfsleven en maakt daarvoor inschattingen.
- Ministerie van EZ: EZ moet als beleidsinhoudelijk verantwoordelijk departement erop toezien dat de BET goed en structureel wordt toegepast. De wijze waarop de gevolgen voor bedrijven in de toelichting zijn weergegeven, wordt getoetst door het ministerie van

EZ. De ingevulde BET wordt daarom afgestemd met EZ.

- ATR: ATR adviseert als onafhankelijk adviesorgaan over de regeldrukeffecten van een concept regelgevingsvoorstel. De antwoorden op de BET-vragen helpen ATR bij de oordeelsvorming. ATR toetst de BET niet, maar wel de verantwoording van de gevolgen voor de regeldruk in de toelichting bij een regeling. Met name de informatie die wordt gegeven in onderdeel A (regeldruktoets) en onderdeel B (MKB-toets) zijn voor ATR relevant. Hetzelfde geldt voor de antwoorden op vraag 4 van onderdeel C (wijze van implementatie van EU-regelgeving).

De BET bestaat uit drie onderdelen:

- A. de regeldruktoets;
- B. de MKB-toets;
- C. de toets effecten ondernemingsklimaat

Hieronder worden de vragen van de BET-vragenlijst per onderdeel toegelicht.

ONDERDEEL A: REGELDRUKTOETS

1. GERAAKTE DOELGROEP

Vraag: Voor welke bedrijven worden bedrijfseffecten verwacht?

- Welke branches worden geraakt?
- Worden alle bedrijven in de betreffende branche(s) geraakt of een speciale groep (niet)?
- Hoeveel bedrijven ondervinden de effecten naar schatting?
- In welke mate slaan de effecten neer bij grote bedrijven, mkb-bedrijven en/of ZZP'ers?

Toelichting

Het is voor bedrijven van belang te weten of zij wel of niet aan bepaalde verplichtingen uit de regeling moeten voldoen. Bovendien is de omvang van de doelgroep die door de regeling wordt geraakt mede van invloed op de totale omvang van de regeldrukkosten. Het gaat er dus om, om het aantal ondernemingen (of vestigingen) waarop de nieuwe of gewijzigde verplichtingen van toepassing zijn, goed in kaart te brengen en helder te omschrijven.

Daarbij is het ook belangrijk om vast te stellen of de doelgroep geheel of gedeeltelijk bestaat uit mkb-bedrijven. Als dat het geval is moet er in de volgende vraag (vraag 2) over de regeldrukeffecten namelijk extra worden stilgestaan bij vragen over de werkbaarheid en proportionaliteit van de op te leggen verplichtingen en dient er in onderdeel B een afweging plaats te vinden of er een MKB-toets moet worden uitgevoerd.

Voor meer informatie over het bepalen van de omvang van de doelgroep: zie **paragraaf 4B** uit het [Handboek Meting Regeldrukkosten](#).

2. REGELDRUKEFFECTEN

Vraag: Welke gevolgen heeft de ontwerpregelgeving voor de regeldruk voor bedrijven?

Algemeen

Welke verplichtingen worden ingevoerd of afgeschaft?

- Beschrijf de soort verplichtingen die worden ingevoerd of afgeschaft. Gaat het om informatie- en/of rapportageverplichtingen (zoals checklisten, inventarisaties, registraties, rapportages, protocollen, enquêtes, gedragscodes en verplichte meldingen) of om inhoudelijke verplichtingen?
- Motiveer waarom nieuwe verplichtingen nodig zijn, of er alternatieven zijn overwogen en of de minst belastende variant is gekozen.
- Voor nieuwe informatieverplichtingen en/ of rapportageverplichtingen geldt het nee, tenzij¹ principe. Afwijkingen van de regel dat geen informatie- of rapportageverplichtingen worden gecreëerd zijn denkbaar in de volgende gevallen:

A:

- er sprake is van lastenluwe implementatie van Europese regelgeving.

óf

B:

¹ De motie-Grinwis c.s. over in de bedrijfseffectentoets opnemen dat "nee, tenzij" in nieuwe wetsvoorstellen het uitgangspunt voor rapportageverplichtingen is (36600-XIII, nr. 37)

- alle mogelijke alternatieven op de rapportageverplichting (zoals steekproefverantwoording) zijn verkend en de minst belastende variant is gekozen;
- de noodzaak van de informatie- of rapportageverplichting duidelijk is onderbouwd en de wijze waarop deze verplichting bijdraagt aan het bereiken van de gestelde beleidsdoelen helder in kaart is gebracht, en
- de informatie- of rapportageverplichting de enige mogelijkheid om het is beleidsdoel te bereiken.

Werkbaarheid en uitvoerbaarheid

Zijn de verplichtingen voldoende praktisch werkbaar, uitvoerbaar en naleefbaar binnen de eigen onderneming?

- Zijn bedrijven in staat de opgelegde verplichtingen zelf uit te voeren?
- Indien bedrijven direct worden verplicht om externe partijen in te huren, geef dan een heldere onderbouwing van nut en noodzaak hiervan.
- Indien bedrijven indirect worden verplicht om externe partijen in te huren, bijvoorbeeld als gevolg van complexiteit of benodigde expertise, geef dan aan waarom er geen gebruik wordt gemaakt van eenvoudigere verplichtingen en geef aan of er maatregelen worden genomen om de bedrijven ondersteuning te bieden (denk bijvoorbeeld aan voorlichting).
- Welke maatregelen worden genomen om ervoor te zorgen dat voor bedrijven voldoende duidelijk is wat van hen wordt verwacht?

Proportionaliteit voor kleine bedrijven

Zijn de verplichtingen proportioneel voor kleine bedrijven (mkb en/of ZZP'ers)?

- Is er een drempel mogelijk waardoor kleine bedrijven geheel of gedeeltelijk van de verplichtingen kunnen worden uitgezonderd?
- Is er een lichter regime mogelijk waardoor (kleine) bedrijven niet aan dezelfde eisen hoeven te voldoen als grotere bedrijven?
- Zijn andere mitigerende maatregelen (zoals een langere overgangperiode) voor kleine bedrijven mogelijk?
- Indien a, b en/of c negatief worden beantwoord, motiveer dan waarom er geen drempel, lichter regime of andere mitigerende maatregelen voor (kleine) bedrijven mogelijk is.

Regeldrukkosten

Kwantificeer de (meer)kosten als gevolg van de nieuwe of gewijzigde verplichtingen.

- Maak per verplichting een inschatting van de (meer)kosten die bedrijven moeten maken om van de huidige normering naar de nieuwe normering over te gaan.
- Maak (indien van toepassing) een inschatting van de kosten die bedrijven zullen (moeten) maken voor de inhuur van externe diensten om aan de verplichtingen te voldoen.
- Specificeer de regeldrukkosten voor het mkb, microbedrijven en ZZP'ers.
- Saldeer de berekeningen naar een totaaleffect voor regeldrukkosten.
- Maak onderscheid tussen jaarlijks terugkerende (structurele) kosten en eenmalige kosten.
- Zet de regeldrukkosten in een overzichtelijke tabel en neem deze ook op in de regeldrukparagraaf van de toelichting van het betreffende voorstel.

Toelichting

In de Aanwijzingen voor de regelgeving (Aanwijzing 7.5a) is voorgeschreven dat de toelichting bij nieuwe/te wijzigen regelgeving een regeldrukparagraaf bevat met een beschrijving en kwantificering, indien noemenswaardig, van de regeldrukeffecten.²

Regeldrukeffecten zijn alle investeringen en inspanningen die bedrijven moeten doen om zich aan de verplichtingen in regelgeving te houden. Hoofdbestanddelen van regeldrukeffecten zijn regeldrukkosten en ervaren regeldruk.³

Regeldrukkosten: Alle investeringen en (tijds)inspanningen die bedrijven, burgers en/of professionals moeten doen om verplichtingen uit regelgeving afkomstig van de Rijksoverheid na te leven, uitgedrukt in euro's. Deze kosten bestaan uit structurele en/of eenmalige kosten. Financiële lasten (bijv. belastingen) vallen buiten deze kosten.

Ervaren regeldruk: Bij ervaren regeldruk gaat het om niet-kwantificeerbare regeldruk die te maken heeft met de werkbaarheid van wet- en regelgeving in de praktijk. Het gaat daarbij om de mate waarin de doelgroep verwacht dat met de opgelegde verplichtingen het beoogde

² Deze eis is vastgelegd in [Aanwijzing 7.5a \(Regeldruktoets\) van de Aanwijzingen voor de regelgeving](#).

³ Zie voor een nadere uitleg en de Rijksbrede methodiek voor regeldrukeffecten-analyse, het [Handboek Meting Regeldrukkosten](#).

(maatschappelijke) doel kan worden gerealiseerd. Het gaat dan om aspecten als werkbaarheid, uitvoerbaarheid, proportionaliteit en ervaren nut van die wet- en regelgeving. Ervaren regeldruk wordt dus niet nader gekwantificeerd. Als bij een dossier sprake is van ervaren regeldruk, moet hier ook aandacht aan worden besteed in de regeldrukparagraaf.

De analyse van zowel de regeldrukkosten als de ervaren regeldruk zorgt er mede voor dat het mogelijk is te beoordelen of de kosten van een voorstel in verhouding staan tot wat het gaat opleveren (baten). Deze informatie is van belang voor onderbouwde besluitvorming over voorstellen door onder andere de politiek. De informatie geeft ook duidelijkheid voor partijen in de samenwerking over de kosten (of besparingen) van een voorstel. Bijvoorbeeld voor bedrijven. Hierdoor kunnen zij ook gericht(er) reageren op een voorstel tijdens de internetconsultatie.

Het onafhankelijke [Adviescollege toetsing regeldruk \(ATR\)](#) toetst separaat of de regeldruk voldoende transparant en onderbouwd wordt weergegeven in de regeldruklinea. Onderstaande vragen dienen ter opbouw van deze regeldruklinea.

Algemeen

Het is voor bedrijven van belang te weten aan welke verplichtingen ze precies moeten voldoen. Uitgangspunt is dat beleid nodig en nuttig moet zijn: er moet een maatschappelijk probleem zijn waarvoor het beleid en de gekozen regeling ook echt een effectieve oplossing is. Bovendien mag het niet onnodig belastend zijn: het mag geen onnodige lasten voor bedrijven met zich meebrengen (doelmatigheid). Het beleid zou anders namelijk onnodig geld en tijd kosten die beter voor andere doeleinden (bijv. innovatie in het bedrijf) hadden kunnen worden gebruikt. Het is dus belangrijk duidelijk aan te geven **wat** er van bedrijven wordt verwacht, maar ook **waarom** zij aan bepaalde verplichtingen moeten voldoen. Daarbij moet een goede **afweging** worden gemaakt tussen beschikbare **alternatieven**.

Belangrijk aandachtspunt is de eventuele introductie van nieuwe informatie- en rapportageverplichtingen. Hierbij kan onder andere gedacht worden aan het verplicht voorschrijven van checklisten, inventarisaties, registraties, rapportages, protocollen, enquêtes, gedragscodes en meldingen. Dergelijke verplichtingen worden doorgaans geïntroduceerd vanuit de gedachte dat daarmee het risicogestuurd toezicht op naleving van verplichtingen kan worden vormgegeven.

Hiervoor geldt het nee, tenzij principe. Bij een nee, tenzij principe geldt dat er alleen een nieuwe informatieverplichting of rapportageverplichting in een regeling kan worden opgenomen als voldaan is aan de voorwaarden. Wanneer door zuivere implementatie (dit is het 1 op 1 overzetten van EU-regeving naar nationale regelgeving) van Europese regelgeving een nieuwe informatieverplichting of rapportageverplichting is vereist kan de verplichting met deze onderbouwing worden opgelegd. Bij alle andere nieuwe informatie- of rapportageverplichting geldt dat aan de volgende voorwaarden moet worden voldaan:

- 1) Onderbouw waarom de nieuwe informatie- of rapportageverplichting de enige mogelijkheid is om het beleidsdoel te bereiken;
- 2) Geef duidelijk de noodzaak van de verplichting aan en breng de wijze waarop deze verplichting bijdraagt aan het bereiken van de gestelde beleidsdoelen helder in kaart.
- 3) Verken daarnaast alle mogelijke alternatieven voor de rapportageverplichting (zoals steekproefverantwoording) en ga na of de minst belastende variant is gekozen.

Werkbaarheid en uitvoerbaarheid

Uitgangspunt bij de totstandkoming van nieuwe wet- en regelgeving moet zijn dat een verplichting die wordt opgelegd in principe **werkbaar en uitvoerbaar** moet zijn, zodat een (mkb-)ondernemer zelf in staat is om aan de verplichting te kunnen voldoen⁴. Er moet zoveel mogelijk worden voorkomen dat een ondernemer direct of indirect verplicht wordt om daarvoor externe partijen in te huren. Zeker voor veel kleine mkb-bedrijven is dit namelijk relatief kostbaar. Indien de directe of indirecte verplichting tot externe inhuur niet kan worden voorkomen, dan dient nut en noodzaak hiervan goed te worden onderbouwd.

Proportionaliteit voor mkb-bedrijven

Bij de totstandkoming van nieuwe regelgeving moet – indien mkb-bedrijven daadwerkelijk tot de doelgroep van de betreffende regeling behoren – structureel de afweging plaatsvinden of er een **drempel of lichter regime** voor kleine mkb-bedrijven mogelijk is.⁵ Verplichtingen die zowel voor grote als kleine bedrijven gelden, zijn in de praktijk namelijk vaak relatief meer belastend voor kleinere bedrijven. Als er wordt besloten geen drempel of lichter regime mogelijk te maken, dient

⁴ Kamerstuk 2024D07042 Motie van Dijk

⁵ Kamerstuk 2024D07039, Motie Grinwis c,s,

dit in de toelichting bij de regeling goed gemotiveerd te worden.

Regeldrukkosten

Met het Standaard Kostenmodel (SKM) kan je de regeldrukkosten in kaart brengen en berekenen. Met deze methode ga je na welke handelingen een bedrijf moet doen om de verplichtingen na te kunnen leven, hoeveel tijd daarvoor nodig is en welke uitgaven hiermee gepaard gaan. De regeldrukkosten bepaal je door de kosten per handeling (P) te vermenigvuldigen met het aantal handelingen per jaar (Q). De kosten voor een handeling bereken je door de tijdsbesteding maal het uurtarief te doen en daar eventuele bijkomende (out-of-pocket) kosten (bijvoorbeeld inhuur van externen) bij op te tellen. Het aantal handelingen wordt bepaald door de omvang van de beoogde doelgroep die de handelingen moet uitvoeren en de frequentie (dus hoe vaak moeten de handelingen worden uitgevoerd).

In het [Handboek Meting Regeldrukkosten](#) vind je meer informatie over het Standaardkostenmodel en de manier waarop je de regeldrukkosten van een regeling moet berekenen. Daarin staan ook handige tabellen die je bij de berekening kunt gebruiken, zoals standaarduurtarieven en tijdsbestedingen voor bepaalde standaardhandelingen.

Om het voor derden zo inzichtelijk mogelijk te maken hoe hoog de regeldrukkosten zijn, welke doelgroepen met welke kosten te maken krijgen en of deze eenmalig of structureel zijn, heeft het de voorkeur om in iedere regeldrukparagraaf van de toelichting van een regeling de regeldrukkosten samen te vatten in een overzichtelijke tabel. Hieronder een voorbeeld⁶:

Tabel 24. Samenvatting structurele regeldruk per jaar

Type bedrijf (werkzame personen)	Aantal bedrijven	Regeldruk		Bedrijfseigen kosten		Bedrijfsvreemde kosten	
		Per bedrijfs-categorie	Per bedrijf	Per bedrijfs-categorie	Per bedrijf	Per bedrijfs-categorie	Per bedrijf
Zzp (1)	2.300	€ 8.118.000	€ 3.530	€ 1.635.000	€ 711	€ 6.482.000	€ 2.818
Micro (1 t/m 9)	1.010	€ 10.212.000	€ 10.111	€ 3.323.000	€ 3.290	€ 6.889.000	€ 6.821
Klein (10 t/m 50)	130	€ 6.697.000	€ 51.515	€ 2.402.000	€ 18.474	€ 4.295.000	€ 33.038
Middelgroot (50 t/m 100)	50	€ 7.935.000	€ 158.700	€ 2.901.000	€ 58.010	€ 5.035.000	€ 100.700
Middelgroot (plus) (meer dan 100) ²⁰	10	€ 4.747.000	€ 474.700	€ 1.754.000	€ 175.420	€ 2.992.000	€ 299.200
Totaal	3.500	€ 37.709.000	€ 10.774	€ 12.015.000	€ 3.433	€ 25.693.000	€ 7.341

Tabel 23. Samenvatting eenmalige regeldruk

Type bedrijf (werkzame personen)	Aantal bedrijven	Eenmalige regeldruk			
		Externe kosten	Interne Kosten	Totaal per bedrijfs-categorie	Per bedrijf
Zzp (1)	2.300	€ 2.180.000	€ 4.286.000	€ 6.467.000	€ 2.812
Micro (1 t/m 9)	1.010	€ 2.491.000	€ 4.523.000	€ 7.015.000	€ 6.946
Klein (10 t/m 50)	130	€ 1.167.000	€ 1.800.000	€ 2.967.000	€ 22.823
Middelgroot (50 t/m 100)	50	€ 1.124.000	€ 1.703.000	€ 2.828.000	€ 56.560
Middelgroot (plus) (meer dan 100) ¹⁹	10	€ 573.000	€ 909.000	€ 1.484.000	€ 148.400
Totaal	3.500	€ 7.535.000	€ 13.221.000	€ 20.761.000	€ 5.932

⁶ Bron: Integrale nota van toelichting Bouwbesluit 2012 , algemeen deel bij de nota van toelichting Stb 2020, 348

Het Adviescollege toetsing regeldruk (ATR) toetst of de onderbouwing van de ontwerpregelgeving adequaat en niet onnodig belastend is. ATR verricht die toets op basis van de consultatieversie van de ontwerpregelgeving (of een vergelijkbare versie indien er geen consultatie plaatsvindt). Neem voor meer informatie hierover contact op met de departementale regeldrukcoördinator of met een van de [medewerkers van ATR](#).

ONDERDEEL B: MKB-TOETS EN (AGRARISCHE) PRAKTIJKTOETS

3. MKB-TOETS / (AGRARISCHE) PRAKTIJKTOETS

Vraag: Heeft er een MKB-toets, Agrarische praktijktoets (agrarische sector) of praktijktoets (zorg) plaatsgevonden om werkbaarheid, uitvoerbaarheid, naleefbaarheid en proportionaliteit van de beoogde verplichtingen te bespreken?

- a. Geef aan wat de belangrijkste bevindingen waren.
- b. Geef aan hoe de resultaten van de toets zijn verwerkt en of dit aanleiding gaf tot het wijzigen van voorgenomen verplichtingen. Geef daarbij ook aan wat de vindplaats hiervan is in de toelichting bij de ontwerpregelgeving.
- b. Geef een verantwoording indien (delen van) de input van ondernemers niet zijn overgenomen.
- c. Motiveer indien er geen MKB-toets of (Agrarische) praktijktoets heeft plaatsgevonden.

Toelichting

Als de doelgroep geheel of gedeeltelijk uit MKB-bedrijven bestaat dan moet altijd gekeken worden of een MKB-toets moet worden uitgevoerd. Een (Agrarische) praktijktoets moet worden uitgevoerd indien de doelgroep bestaat uit agrarische ondernemers of zorginstellingen. Indien de verwachting is dat de regeling **substantiële gevolgen** zal hebben voor deze doelgroep, dan is het **verplicht om een MKB-toets of (Agrarische) praktijktoets uit te voeren**⁷. Bij deze toetsen raadpleeg je ondernemers (of andere belanghebbenden) via een panelgesprek over de gevolgen van de voorgenomen regeling. Deze toets wordt zo vroeg mogelijk in het wetgevingsproces uitgevoerd en in ieder geval voorafgaand aan de internetconsultatie. Indien een MKB-toets of (Agrarische) praktijktoets niet wordt uitgevoerd dient dit in de toelichting te worden toegelicht. Een uitzonderingsgrond is spoedwetgeving of wanneer er onvoldoende deelnemers worden gevonden voor deelname aan de toets. In dat geval geldt het pas toe of leg uit principe en wordt in de toelichting aangegeven waarom er geen MKB-toets of (Agrarische) praktijktoets heeft plaatsgevonden.

Zie voor gedetailleerde informatie over de toepassing, de procedure en de randvoorwaarden van de MKB-toets de [Handreiking panelconsultatie voorgenomen wet- en regelgeving MKB-toets](#).

⁷ <https://www.kcbr.nl/beleid-en-regelgeving-ontwikkelen/beleidskompas/achtergrond-beleidskompas/verplichte-kwaliteitseisen/mkb-toets>

ONDERDEEL C: TOETS EFFECTEN ONDERNEMINGSKLIMAAT

Dit onderdeel bevat vragen over andere mogelijke effecten die kunnen optreden en van invloed kunnen zijn op het algemene ondernemingsklimaat, zoals effecten als gevolg van de wijze van implementatie van Europese regelgeving, innovatie-effecten, markt-effecten en andersoortige financiële effecten.

Let op:

- **Vraag 4 van onderdeel C moet worden beantwoord bij implementatie van EU-regelgeving waarbij sprake is van nationale beleidsruimte.**
- **Vragen 5 tot en met 8 van onderdeel C moeten worden beantwoord indien verwacht wordt dat deze effecten zullen optreden en naar verwachting substantieel zijn.**
- **De volgende regelgevingsvoorstellen zijn uitgezonderd van onderdeel B en C van de BET:**
 1. **regelgevingsvoorstellen ter implementatie van Europese regelgeving zonder nationale beleidsruimte;**
 2. **regelgevingsvoorstellen gericht op het heffen van belastingen, premies, retributies, leges in zoverre dit geen (omvangrijke) stelsel of structuurwijzigingen betreft;**
- **Indien bij de totstandkoming van een regelgevingsvoorstel het verplichte kader 'beleidskeuzes uitgelegd'⁸ reeds is toegepast dan kan de daaruit verkregen informatie uiteraard ook gebruikt worden bij met name de vragen over markt-effecten (6), sociaaleconomische effecten (7) en overige bedrijfseffecten (8).**

4. EU-REGELGEVING

Vraag: Is er sprake lastenluwe implementatie van Europese regelgeving?⁹

- a. Wordt er afgeweken van lastenluwe implementatie? Geef dit aan, motiveer nut en noodzaak en kwantificeer de gevolgen. Geef aan welke gevolgen rechtstreeks voortvloeien uit Europese verplichtingen en welke gevolgen voortvloeien uit nationale keuzes.
- b. Geef bij het afwijken van lastenluwe implementatie – indien bekend – aan of in andere lidstaten is gekozen voor een lastenluwere oplossing en waarom deze oplossing niet in de Nederlandse situatie toepasbaar is.

Toelichting

Een groot deel van de Nederlandse wet- en regelgeving komt voort uit Europese richtlijnen en verordeningen. Normstelling op Europees niveau is voornamelijk bedoeld om harmonisatie in de interne markt te verkrijgen. Indien op EU-niveau afspraken worden gemaakt over Europese richtlijnen die op nationaal niveau moeten worden geïmplementeerd is een van de belangrijkste regels dat de implementatie zich strikt beperkt tot de materie in de EU-regelgeving die wordt

⁸ Ministeries moeten de Kamer meenemen in de afwegingen die hebben geleid tot de keuze voor een beleidsvoorstel of een beleidswijziging. Dit staat in de Comptabiliteitwet (CW), artikel 3.1. Zie ook: https://www.rijksfinancien.nl/sites/default/files/bestanden/Beleidsvaluaties/Nieuw_kader_Kamerbrieven_-_73148_-_FIN_-_Werkwijze_Rijksportaal_-_TG.pdf

⁹ Kamerstuk 32 637 Nr. 627

omgezet (zie [Aanwijzing 9.4](#)).

Bij implementatie worden in de implementatieregeling geen andere regels opgenomen dan die voor de implementatie noodzakelijk zijn.

Regelmatig ontvangt de overheid signalen van bedrijven en brancheorganisaties met de strekking dat Nederland bij de implementatie van EU-regelgeving structureel extra regeldruk zou veroorzaken. Het veroorzaken van extra regeldruk verzwakt de concurrentiepositie van Nederlandse bedrijven ten opzichte van bedrijven uit andere EU-landen, die geen extra regeldruk veroorzaken. De overheid hanteert het uitgangspunt dat Europese regelgeving die ruimte laat voor nationale beleidsruimte '**lastenluw**' moet worden geïmplementeerd, dat wil zeggen met zo min mogelijk lasten voor bedrijven (zie [Aanwijzing 9.5](#)). Lastenluwe implementatie betekent dat Nederland geen strengere eisen stelt dan strikt noodzakelijk op grond van de Europese afspraken en ook niet vooruitloopt op Europese regelgeving die nog in voorbereiding is. Bij lastenluwe implementatie gaat het ook om het maximaal gebruik maken van eventuele verlichtende vrijstellingsopties die een richtlijn biedt en het achterwege laten van implementatie van belastende onderdelen die facultatief zijn.

Als het gaat over het belang van lastenluwe implementatie wordt in het dagelijks taalgebruik en het politiek-maatschappelijke debat vaak gesproken over "nationale koppen". Momenteel wordt door departementen het uitgangspunt gehanteerd dat sprake is van een **nationale kop** als Nederlandse regelgeving meer verplichtingen of lasten oplegt dan waartoe een Europese richtlijn verplicht.

Het verdient daarom de voorkeur om niet te spreken van nationale koppen maar de allesomvattende en juridisch verankerde term "lastenluwe implementatie" te hanteren en als uitgangspunt te nemen bij de implementatie van Europese richtlijnen.

Afwijken van lastenluwe implementatie

De volgende redenen kunnen van toepassing zijn voor het afwijken van lastenluwe implementatie.

- Andere belangen, zoals die van consumenten, instellingen of andere dan de direct geraakte bedrijven wegen zwaarder.
- Omwille van de handhaafbaarheid, uitvoerbaarheid of transparantie van het geheel van regels die van toepassing zijn op de betrokken bedrijven wordt een minder lastenluwe variant gekozen.
- Wanneer de inpassing van de meest lastenluwe inpassing in het bestaande stelsel een verregaande wijziging van de geldende regels zou vereisen, hetgeen ingevolge aanwijzing 9.4 niet binnen het implementatietraject hoort te geschieden.

In dergelijke situaties dient de afwijking van het beginsel van lastenluwe implementatie expliciet genoemd te worden en de keuze hiervoor te worden onderbouwd in de toelichting bij de betreffende regeling. In dit geval moeten de vragen van de BET ook worden beantwoord. Naast het benoemen van de overwegingen die hebben geleid tot de keuze voor niet-lastenluwe implementatie, is het van belang dat de daarmee samenhangende lasten voor de buitenwereld (lees: de belanghebbende doelgroepen maar ook de Kamer) goed in beeld worden gebracht. Worden er effecten voor de interne markt verwacht, dan moet ook het onderdeel van de markteffecten worden ingevuld.

Aan de hand van de vragen in de BET moet daarom helder worden gemaakt welke effecten rechtstreeks voortvloeien uit Europese verplichtingen en welke effecten worden veroorzaakt door nationale keuzes. Daarbij moeten ook de "meerkosten" voor Nederlandse bedrijven worden aangegeven als gevolg van de keuze voor de niet meest lastenluwe variant. Geef bij de beantwoording van de vragen van **onderdeel A (regeldrukeffecten)** aan welk deel van de kosten aan niet-lastenluwe implementatie is toe te schrijven.

Om te bepalen of de gemaakte nationale keuzes niet leiden tot een mogelijke verzwakking van de concurrentiepositie van Nederlandse bedrijven heeft het de voorkeur om - **daar waar mogelijk en deze informatie voorhanden is** - te kijken hoe de implementatie van de betreffende regelgeving in enkele andere lidstaten vorm krijgt. Nederland hoeft namelijk niet altijd zelf het wiel uit te vinden en kan eventueel zijn voordeel doen door 'best practices' van andere lidstaten in

overweging te nemen. **Een dergelijke vergelijking hoeft alleen te worden gemaakt als de verwachting is dat de gemaakte keuzes leiden tot substantiële effecten voor bedrijven.** Dat geldt zowel voor lastenluwe als voor niet-lastenluwe implementatie. Immers ook bij lastenluwe implementatie kunnen effecten substantieel zijn en leiden tot een concurrentieel nadeel, ook al is er gekozen voor de minst belastende variant.

De vergelijking met omringende lidstaten hoeft niet uitputtend te zijn. Denk aan een vergelijking met 1 tot 3 omliggende lidstaten. Vraag hiervoor informatie op bij collega's van die lidstaten of neem hierover contact op met brancheorganisaties of VNO-NCW en MKB-NL. Als de vergelijking niet kan worden gemaakt dan dient te worden aangegeven waarom een dergelijke vergelijking niet mogelijk is. Indien er wel een vergelijking mogelijk is, dient te worden aangegeven waarom deze alternatieve implementatierichtingen niet in de Nederlandse situatie toepasbaar zijn.

Zie ook de toelichting bij de vragen over Markteffecten.

Let op:

Indien er sprake is lastenluwe implementatie hoeven de vragen 5 tot en met 8 van de BET niet te worden beantwoord.

Vraag: Wordt nationale regelgeving voorgesteld waarvoor op dat moment ook Europese regelgeving is voorgesteld door de Europese Commissie? Motiveer dan nut en noodzaak hiervan.

Toelichting

Nationale regelgeving en EU-regelgeving op het onderwerp al in voorbereiding?

Voor het opstellen van nationale regelgeving hoeft geen rekening te worden gehouden met de voorbereiding van Europese regelgeving¹⁰. In situaties waarbij nationale regelgeving wordt voorbereid waarvoor op dat moment ook Europese regelgeving is voorgesteld door de Europese Commissie, is het wel raadzaam om hierbij stil te staan en te motiveren waarom nationale regelgeving alsnog wenselijk of noodzakelijk lijkt.

5. INNOVATIE-EFFECTEN

Vraag: Kan de ontwerpregelgeving grote barrières opwerpen (denk aan specifieke normen, kosten of procedures) die de innovatieruimte, innovatiebereidheid en innovatiecapaciteit van bedrijven kunnen hinderen?

- a. Geef aan of partijen in het beleidsveld zijn geconsulteerd over mogelijke barrières voor innovatie en geef aan of dit aanleiding was tot het wijzigen van de voorgenomen regeling.
- b. Wordt bij de totstandkoming van regelgeving ruimte ingebouwd om innovaties te accommoderen, zodat de regelgeving innovatievriendelijker en toekomstbestendiger wordt? Zo niet, geef aan waarom. Denk aan:
 - Doelregelgeving in plaats van middelvoorschriften;
 - Techniek-neutrale voorschriften;
 - Een *right to challenge*;
 - Best beschikbare technieken;

¹⁰ Dat is niet in strijd met het beginsel van Unietrouw, omdat de daaruit voortvloeiende zogeheten onthoudingsplicht pas gaat gelden vanaf het moment dat de richtlijn in werking is getreden en de omzetting van de richtlijn in het nationale recht dient plaats te vinden. Gedurende de omzettingstermijn moeten lidstaten zich onthouden van nationale maatregelen die de verwezenlijking van het door de richtlijn voorgeschreven resultaat ernstig in gevaar zouden brengen (HvJ EU 18 december 1997, C-129/96, ECLI:EU:C:1997:628, r.o. 45 (Inter-Environnement)).

- Experimenteeruimte / sandboxes (concrete kaders waarin innovatieve technologieën, producten, diensten of benaderingen kunnen worden getest, zo nodig onder reële omstandigheden);
- Een evaluatie- of horizonbepaling;
- Delegatie.

Toelichting

Innovatie bevordert economische groei en kan ook bijdragen aan andere maatschappelijke doelen. Denk aan energiezuinige auto's. De ontwikkelingen op technologisch gebied, met name de ICT-ontwikkelingen, gaan steeds sneller en hebben een toenemende impact op de economie en de maatschappij. De overheid moet hiermee rekening houden bij het maken van beleid en wetgeving, om zodoende op verantwoorde wijze de economische en maatschappelijke kansen te (laten) benutten die innovatie biedt. De vraag over innovatie-effecten in de Bedrijfseffectentoets helpt om daar over na te denken en de gevolgen voor innovatie mee te wegen bij de voorbereiding van regelgeving.

Duiding en afbakening begrip 'innovatie'

Er bestaat geen eenduidige definitie voor innovatie. In het verleden gebruikte de Rijksoverheid de volgende definitie: *"het komen tot nieuwe of sterk verbeterde producten, processen of diensten en administratieve, organisatorische of marketinginnovatie"*¹¹. In een publicatie van het CPR uit 2016 werd de volgende definitie gehanteerd: *"het voor het eerst op de markt brengen van nieuwe producten en diensten en het voor het eerst gebruiken van nieuwe productieprocessen. Activiteiten die voorafgaan aan innovatie, zoals financiering, toegang tot kennis en onderzoek en ontwikkeling (research and development, r&d), rekenen we tot het innovatieproces."*¹²

Bovenstaande maakt duidelijk dat innovatie geen geïsoleerd proces is, maar gelijktijdig op verschillende plekken, verspreid door de organisatie plaats kan vinden. Van de plek waar een idee ontstaat, tot waar het product of de dienst wordt ontwikkeld, geïmplementeerd en/of opgeschaald. Om de betekenis van innovatie zo begrijpelijk mogelijk te houden gaan we in het kader van de BET uit van de definitie die momenteel door het CBS wordt gehanteerd:

*"Alle activiteiten die gericht zijn op vernieuwing in een bedrijf. Innovaties kunnen zowel technologisch als niet-technologisch van aard zijn. Bij technologische innovatie gaat het om het vernieuwen dan wel sterk verbeteren van producten of diensten of de processen waarmee producten en diensten worden voortgebracht. Van niet-technologische innovatie is bijvoorbeeld sprake bij vernieuwingen in de organisatie."*¹³

Vormgeving innovatievriendelijke wet- en regelgeving / Effecten op innovatie

De overheid kan via wet- en regelgeving bedoeld of onbedoeld innovatieprocessen beïnvloeden. Wet- en regelgeving kan positief of negatief voor innovatie zijn, zij kan innovatie stimuleren of afremmen.

Geef aan wat de mogelijke innovatie-effecten zijn van de voorgenomen regeling wanneer er sprake is van:

- Opheffing/invoering van wet- en regelgeving die gericht (niet generiek) innovatie stimuleert, óf;
- Substantiële wijziging van wet- en regelgeving waardoor innovatie gericht gestimuleerd wordt, óf;
- Opheffing/invoering van wet- of regelgeving waarbij middelsturing plaats vindt.

Vanwege de mogelijke (uiteenlopende) effecten op innovatie is het van belang om bij het maken of wijzigen van wet- en regelgeving na te denken over de rol die innovatie speelt of kan gaan spelen in de sectoren die met de ontwerpregelgeving te maken krijgen. Welke innovatieontwikkelingen zijn te voorzien? Welke behoefte aan innovatie is er? Welke mogelijke effecten voorziet men als gevolg van de voorgenomen regelgeving? Het kan daartoe zeer behulpzaam zijn om in de beleidsvormende fase bedrijven en onderzoeksinstituten te consulteren die hier inzicht in kunnen geven. Denk daarbij vooral ook aan het raadplegen van mogelijke nieuwkomers c.q. innovatoren die een rol in de betreffende sector(en) kunnen gaan spelen. Daarbij dient ook aandacht te worden

¹¹ Tweede Kamer, vergaderjaar 2014-2015, 30 991, nr. 14

¹² Kansrijk Innovatiebeleid, februari 2016

¹³ <https://www.cbs.nl/nl-nl/onze-diensten/methoden/begrippen/innovatie>

besteed aan nut en noodzaak om innovaties te stimuleren. Het is zeer van belang om de afweging van de in te zetten instrumenten te maken samen met de instanties die de regelgeving uiteindelijk zullen moeten uitvoeren en handhaven.

Als is vastgesteld dat innovatie van belang is en maatschappelijk wenselijk is in de sector(en) waar de ontwerpregelgeving op ziet, dan kan hier 'preventief' en anticiperend ruimte voor worden gecreëerd binnen de ontwerpregelgeving. Hieronder worden de belangrijkste modaliteiten om wetgeving toekomstbestendiger en innovatievriendelijker te maken kort aangegeven.

➤ *Doelregelgeving*

Het ligt in de rede de afweging van de concrete instrumenten te starten met de vraag of volstaan kan worden met doelregulering. Dat is namelijk de meest voor de hand liggende manier om innovatieruimte in wetgeving te creëren.

Bij doelregelgeving worden alleen de (concrete) doelen in wetgeving vastgelegd. De manier van uitvoering wordt daarentegen niet gereguleerd (er zijn geen "middelvoorschriften").

Doelregelgeving is een nuttig instrument indien doelen objectiveerbaar en meetbaar zijn en gevolgen en risico's goed zijn in te schatten en aanvaardbaar zijn. Zorgplichten zijn een bijzondere vorm van doelregelgeving, waarbij het resultaat niet kan worden gekwantificeerd en er dus geen resultaatverplichting is maar een inspanningsverplichting. Indien doelregulering niet mogelijk of wenselijk blijkt dan is het verstandig om andere instrumenten te overwegen om ruimte voor innovatie te borgen.

➤ *Techniek-neutrale voorschriften*

Met het stellen van techniekneutrale normen beperkt de wetgever zich tot functionele beginselen en normen (het 'waarom' en het 'wat') en gaat zij niet in op welke techniek daarbij wordt gebruikt. Op die manier is de wet- en regelgeving bestand tegen snel veranderende technieken.

➤ *Right to challenge / gelijkwaardigheidsbeginsel*

Een [right to challenge](#) geeft bedrijven de wettelijke mogelijkheid om op een eigen wijze doelen van een wettelijke regeling of andere publieke belangen die boven die doelen uitstijgen te realiseren. Right to challenge kan worden ingezet om een alternatief mogelijk te maken voor het volgen van middelvoorschriften. Degenen voor wie de regels gelden kunnen dan zelf voor de "veilige weg" kiezen van het middelvoorschrift of voor een innovatieve eigen weg. De gelijkwaardigheid van de oplossingen of het andere belang dat wordt gediend, moet voldoende aangetoond worden en moet dus getoetst worden (bijv. door een technische commissie of door de toezichthouder), waarna de desbetreffende minister een ontheffing of vrijstelling geeft.

➤ *Best beschikbare techniek*

Bij de toepassing van het principe van 'best beschikbare techniek' wordt de sector gedwongen zich te vernieuwen zodra een nieuwe (best beschikbare) techniek tot stand komt. De "best beschikbare technieken" zijn de meest doeltreffende technieken om de nadelige gevolgen, bijvoorbeeld voor het milieu als gevolg van bedrijfsmatige activiteiten, te voorkomen. Wat de techniek is, is niet dwingend voorgeschreven, maar dát de overheid aanstuurt op de best beschikbare techniek is wel erg dwingend. Innovatie wordt zo als het ware "afgedwongen".

➤ *Experimenteren / Experimenteerbepaling¹⁴*

Experimenteren kan een uitkomst bieden bij een situatie met veel onzekerheid over de mogelijke gevolgen van nieuwe regels. Door een experimenteerbepaling op te nemen in de wet, kan de overheid in dit soort situaties in een tijdelijke en gecontroleerde setting een voorgenomen aanpassing van regelgeving uittesten, voordat deze voor de hele doelgroep wordt ingevoerd. Dit is te vinden in Ar 2.41 en 2.24 van de aanwijzingen voor de regelgeving

➤ *Evaluatiebepalingen¹⁵ en horizonbepalingen¹⁶*

Deze zorgen ervoor dat regelgeving tijdig moet worden geëvalueerd/herzien of automatisch vervalt.

➤ *Delegatie*

Als de wens bestaat om wel precieze regels te stellen, maar die dan wel sneller aan te kunnen passen, dan kan delegatie een oplossing zijn. Bij de keuze welke elementen in de wet zelf

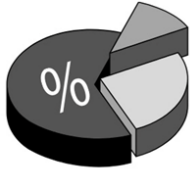
¹⁴ Zie ook <https://www.kcbr.nl/themas/themas-z/experimenteerwetgeving-en-horizonbepalingen>

¹⁵ Zie Aanwijzing 5.58 [Aanwijzing 5.58 Evaluatiebepaling | Kenniscentrum voor beleid en regelgeving \(kcbr.nl\)](#)

¹⁶ Zie ook <https://www.kcbr.nl/themas/themas-z/experimenteerwetgeving-en-horizonbepalingen>

moeten worden geregeld en voor welke elementen delegatie naar lagere regelgeving is toegestaan, is het 'primaat van de wetgever' het richtsnoer. Eén en ander is geregeld in paragrafen 2.3 en 2.4 van de Aanwijzingen voor de regelgeving.

6. MARKTEFFECTEN

Vraag: Zijn er substantiële effecten te verwachten voor de marktstructuur of de internationale concurrentiepositie en is flankerend beleid nodig?

- a. Beschrijf de huidige marktstructuur en -samenstelling.
- b. Kan de ontwerpregelgeving grote invloed hebben op de marktstructuur en/of gedragingen van (zowel bestaande als nieuwe) marktpartijen?
- c. Worden er (bijvoorbeeld door afwijken van lastenluwe implementatie van Europese regelgeving) effecten verwacht die invloed kunnen hebben op de internationale concurrentiepositie van Nederlandse bedrijven?
- d. Vragen de verwachte markteffecten om flankerend beleid?

Toelichting

Publieke regels kunnen, onbedoeld of bedoeld, diep ingrijpen in het marktproces. Regelgeving kan concurrentie belemmeren of beperken. Anderzijds kan onvoldoende ingekaderde marktwerking negatieve gevolgen hebben voor aspecten van de dienstverlening. Dergelijke effecten kunnen de economie verstoren en de welvaart beperken. Een goede waakzaamheid voor de effecten van nieuwe regelgeving op de werking van de markt en de concurrentiepositie van bedrijven is derhalve geboden.

De bovenstaande vragen voor de markt en sociaaleconomische effecten moeten uitvoerig worden beantwoord wanneer er sprake is van:

- (Niet meer) verplichten om bepaalde publieke diensten openbaar aan te besteden.
- Opheffen/invoeren wettelijke begrenzing aan het aantal aanbieders.
- Opheffen/invoeren wettelijke beperking op een specifieke rechtsvorm.
- Opheffen/invoeren van een vast tarief, minimumtarief of maximumtarief.
- Verplichte horizontale of verticale eigendomssplitsing voor bedrijven in een sector.
- Opheffen/invoeren van maatregelen die het gelijke speelveld tussen jurisdicties beïnvloedt.

Het is van belang een goed beeld te schetsen van de marktstructuur waarbinnen de beoogde doelgroepen opereren. Marktstructuren verwijzen naar de verschillende kenmerken die de aard van de concurrentie en de prijsstelling op een bepaalde markt bepalen. Belangrijke kenmerken voor een marktstructuur zijn bijvoorbeeld:

- Aantal aanbieders en hun marktaandeelen (gaat het over enkele bedrijven die de markt verdelen? Is sprake van veel kleine bedrijven of juist enkele grote? En hoe ziet de vraagkant eruit? Zijn er veel of weinig vragers?);
- Toetredingsdrempels (denk aan grote investeringen, vergunningen en licenties);
- De mate van productdifferentiatie.
- De mate van openheid (import en export) van de markt.
- De mate waarin de vrijheden van de interne markt worden geborgd.

Onderbouw dit beeld zoveel mogelijk aan de hand van beschikbare kwantitatieve data.

Geef vervolgens aan op welke wijze de marktstructuur en gedragingen van de marktdeelnemers als gevolg van de conceptregeling kunnen wijzigen. Verwachtingen ten aanzien van veranderingen kunnen worden onderbouwd op basis van consultatie van betrokken partijen of op basis van eerdere ervaringen (bijvoorbeeld vanuit andere sectoren, of vanuit het buitenland).

Naast effecten op de marktstructuur en marktgedragingen van de marktpartijen kan de conceptregeling grote effecten met zich meebrengen, bijvoorbeeld als gevolg van het afwijken van lastenluwe implementatie van Europese wetgeving, die van invloed kunnen zijn op de internationale concurrentiepositie van bedrijven binnen die markt (sector of branche). Denk hierbij bijvoorbeeld aan de wijziging van macro-economische condities, arbeidsmarkt, infrastructuur, fiscaliteit en financieel systeem, ruimte voor bedrijven, innovatie, kennisinfrastructuur en het sentiment over het bedrijfsleven. Ga ook na of de wijziging geen effecten heeft op het vrije verkeer van goederen, diensten, personen of kapitaal. Ook deze dienen – indien van toepassing – zo goed mogelijk in kaart te worden gebracht.

Als blijkt dat er sprake is van negatieve effecten als gevolg van de regeling, dan moet gemotiveerd worden of er wel of niet gekozen wordt voor flankerend beleid met als doel de negatieve effecten weg te nemen of te verminderen.

7. SOCIAALECONOMISCHE EFFECTEN

Vraag: Kunnen er substantiële effecten optreden op het gebied van met name werkgelegenheid en arbeidsvoorwaarden?

Toelichting

De directe of indirecte gevolgen voor bijvoorbeeld werkgelegenheid en arbeidsvoorwaarden vormen een belangrijke categorie (neven)effecten van regelgeving. Indien ontwerpregelgeving tot grote positieve of negatieve sociaaleconomische effecten leidt, is inzicht hierin belangrijk om de evenredigheid van die regelgeving te beoordelen. De manier waarop dit in kaart wordt gebracht hangt sterk af van de reikwijdte en zwaarte van de ontwerpregelgeving. Als er omvangrijke sociaaleconomische gevolgen worden verwacht, dan vraagt dat om een goed onderbouwde kwalitatieve en, waar mogelijk, kwantitatieve beschrijving van de effecten.

De bovenstaande vraag over de sociaal economische effecten moet worden beantwoord wanneer:

- Er sprake is van grote positieve of negatieve effecten.
- Er onderscheid kan worden gemaakt voor de korte, middellange en lange termijn.
- De voorgenomen regel de concurrentiepositie van Nederland ten opzichte van andere landen verschuift.

In sommige gevallen is het van belang om bij de beschrijving van de sociaaleconomische effecten een onderscheid te maken tussen de korte (een tot twee jaar), middellange (drie tot zeven jaar) en lange termijn (acht jaar of langer). Immers, regelgeving die op korte termijn tot concurrentienadelen leidt, bijvoorbeeld omdat de Nederlandse regelgeving stringenter is dan in het buitenland, kan als die stringenter regelgeving later ook in het buitenland gaat gelden, op langere termijn concurrentievoordelen opleveren.

Ook het omgekeerde is denkbaar: regelgeving die pas op langere termijn concurrentienadelen oplevert. Bijvoorbeeld wanneer de ontwerpregelgeving van toepassing is op bedrijfspcategorieën die momenteel niet aan buitenlandse concurrentie onderhevig zijn, maar die dat op termijn als gevolg van de toenemende internationalisering wel zullen zijn. Indien geen sociaaleconomische effecten worden verwacht dient dit ook in de toelichting bij de regeling te worden aangegeven.

8. ANDERSSOORTIGE BEDRIJFSEFFECTEN

Vraag: Zijn er andersoortige substantiële effecten op het verdienvermogen zoals omzetzijningen of financiële kosten als gevolg van bijvoorbeeld (verhoging van) belastingen, leges en premies te verwachten?

- a. Beschrijf de soort effecten.
- b. Kwantificeer de effecten indien grote effecten worden verwacht.
- c. Geef bij negatieve effecten op het verdienvermogen aan of, en zo ja, welke compenserende maatregelen voor de doelgroepen worden overwogen. Motiveer waarom wordt afgezien van compenserende maatregelen.

Toelichting

Deze vraag moet worden beantwoord wanneer er sprake is van:

- Wet- en regelgeving waarbij er een substantiële wijziging is in de financiële kosten (i.e. waarvoor reeds ook een Comptabiliteitswet 2016 artikel 3.1 kader ingevuld moet worden), óf;
- Wet- en regelgeving waarbij het aannemelijk is dat er een substantiële impact op het verdienvermogen van ondernemingen bestaat.

Voor het beantwoorden van deze vraag kan volstaan worden met het overnemen van daarvoor reeds beschikbare teksten of een verwijzing naar teksten hierover elders in de toelichting bij de regeling.

Wet- en regelgeving kan naast regeldrukeffecten ook andere belangrijke effecten op bedrijven hebben die niet onder de regeldrukdefinities vallen. Denk hierbij aan **financiële kosten** zoals belastingen, leges, premies en retributies waarbij bedrijven worden verplicht om geldbedragen over te maken aan de overheid. Maar denk bijvoorbeeld ook aan effecten als omzetzijningen of omzetstijgingen (**verdienvermogen**). Het is van belang om – indien van toepassing – ook zulke bedrijfseffecten in kaart te brengen, bij voorkeur ook weer zo veel mogelijk kwantitatief, zodat bij de afweging van de betreffende regelgeving ook deze effecten kunnen worden meegewogen. Als blijkt dat er sprake is van negatieve effecten op het verdienvermogen als gevolg van de regeling, dan moet gemotiveerd worden of er wel of niet gekozen wordt voor compenserende maatregelen. Indien geen andersoortige effecten worden verwacht dient dit ook in de toelichting bij de regeling te worden aangegeven.

Let op:

Is er sprake van voornemens die een **substantieel** effect kunnen hebben op het verdienvermogen van agrariſche ondernemers? **Neem dan contact op met de regeldrukcoördinator van LVVN.**